

## **"Bütün âlemlerin Rabbi, kesret tabakatında vahdâniyetini ilân etmek istemesine mukabil, tevhidin en âzamî bir derecede, bütün merâtib-i tevhidi ilân eden, yine bizzarure o zâttır." İzah eder misiniz?**

---

Mahlûkat âleminin tamamı kesret tabakasıdır, hepsinin Hâlık'ı bütün âlemlerin Rabbidir. Bu tevhid hakikatini bütün peygamberler ümmetlerine ders vermiş ve onları şirkten korumuşlardır. Bu vazifeyi de en mükemmel olarak yine Peygamber Efendimiz (asm.) ifa etmiştir.

Tevhidin mertebeleri esas olarak üç maddede toplanır: Tevhid-i Zât, tevhid-i sıfat ve tevhid-i ef'al.

Tevhid-i Zât: Varlığı vacib, zâtî, ezeli ve ebedî olan ancak Allah'tır. Bütün varlıkların zâtlarını O yaratmıştır. Hepsi mahlûk ve hepsi fanidirler.

Tevhid-i Sıfata bir misâl; " La havle ve la kuvvete illa billâh": Sonsuz kudret sahibi ancak Allah'tır, bütün kuvvet ve kudretler ancak O'nun ihsanıdır. Kudret sıfatı gibi ilim, irade, görme, işitme sıfatları da ancak Allah'ın sıfatlarıdır, mahlûkattaki bu nevi sıfatlar hep O'nun yaratmasıyla, O'nun ihsan ve ikramıdır.

Tevhid-i ef'ale bir misâl: Terzik yani rızıklandırmak bir fiildir. En küçük bir böcekten balinalara kadar bütün canlıların rızıkını Allah vermektedir. Ondan başka Rezzak yoktur. Bütün rızıklar kâinat tazgâhında dokunmaktadır. Güneş kimin ise, hava su, bahar kimin ise, bütün elementleri kim yaratmışsa rızıklar da ancak O'nun eseri, O'nun ihsanıdır.

Peygamber Efendimiz (asm), bütün peygamberlerin ortak davası olan tevhid yolunda bütün ömrü boyunca çalışmış, putperestlik başta olmak üzere şirkin bütün nevileriyle mücadele etmiş ve muzaffer olmuştur.